

ค่าใช้จ่ายกองทุนรวมที่ไม่ควรมองข้าม

ทุกวันนี้ผมเชื่อว่าก่อนที่ผู้ลงทุนที่ลงทุนจะตัดสินใจลงทุนกองทุนรวมจะมีข้อมูลประกอบหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการเปิดตามเว็บไซต์ โทรศัพท์ไปสอบถามเจ้าหน้าที่ บลจ. ไปเดินตามงานที่ บลจ. ออกบูธ หรือมีนักลงทุน อีเมลล์ มาถามผม แต่เท่าที่ได้สัมผัสแล้วพบว่าผู้ลงทุนยังดูข้อมูลไม่ครบถ้วน โดยเฉพาะด้านค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายให้กับ บลจ.

การที่มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุนกองทุนรวมหลากหลายนั้น เชื่อว่าจะทำให้ผู้ลงทุนใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนใหญ่มักจะวนๆ เวียนๆ อยู่เฉพาะการดูว่ากองทุนนั้น กองทุนนี้มีโปรโมชันอะไรบ้าง ผลตอบแทนเป็นอย่างไร ความเสี่ยงมีขนาดไหน

พูดง่ายๆ ข้อมูลมีเยอะก็จริง แต่ไม่รู้ว่าจะใช้ข้อมูลเหล่านั้นอย่างไร

ดังนั้น ผู้ลงทุนส่วนใหญ่ (เกือบทุกคน) มักจะดูข้อมูลเพื่อบอกว่า “แล้วเราจะได้อะไรการซื้อกองทุน” หรือ “ได้ลดภาษีที่เปอร์เซ็นต์” ซึ่งคำถามแต่ละคำถามนั้นมักจะนึกถึงแต่ส่วนที่ตัวเองจะได้รับประโยชน์ แต่ไม่เคยดูข้อมูลว่าแล้วตัวเองที่ลงทุนไปนั้น จะต้องมีค่าใช้จ่ายหรือค่าธรรมเนียมให้กับ บลจ. มากน้อยแค่ไหน ซึ่งผมมองว่าผู้ลงทุนควรจะให้ความสนใจกับเรื่องค่าใช้จ่ายมากขึ้น เพราะอย่าลืมว่าคุณไม่ได้ซื้อกองทุนโดยที่ไม่ได้จ่ายอะไรเลย

เท่าที่ผมได้พูดคุยกับผู้ลงทุน บางคนยังตั้งคำถามกับผมเลยว่า “ซื้อกองทุนต้องเสียค่าใช้จ่ายด้วยหรือ” หรือ “มีค่าธรรมเนียมการซื้อด้วยหรือ” หรือ “แล้วตอนขายกองทุนออกไป ต้องโดนหักเงินด้วยหรือ” คำถามเหล่านี้ทำให้ผมรู้สึกว่ามีผู้ลงทุนหลายคนยังไม่รู้ว่าการลงทุนผ่านกองทุนรวมนั้น ต้องมีค่าใช้จ่ายด้วย โดยค่าใช้จ่ายที่ผู้ลงทุนจะต้องจ่าย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

1. ส่วนที่ต้องจ่ายให้กับ บลจ. และตัวแทนขาย แน่แน่นอนว่าเมื่อซื้อหรือขายกองทุน ผู้ลงทุนจะต้องเสียค่าธรรมเนียม หรือแม้กระทั่งการสับเปลี่ยนกองทุนยังต้องจ่ายค่าสับเปลี่ยนด้วย ซึ่งเหมือนการซื้อขายหุ้นที่ต้องจ่ายค่าคอมมิชชั่นให้กับโบรกเกอร์ โดยข้อมูลค่าใช้จ่ายต่างๆ นั้น มีการเปิดเผยออกมาอย่างชัดเจน โดยจะอยู่ใน Fund Fact Sheet ของกองทุนแต่ละกอง ซึ่งจะมียรายละเอียดค่าใช้จ่ายทุกอย่างที่เมื่อผู้ลงทุนซื้อหรือขายกองทุน จะต้องมีการแจ้งให้ หรือแม้กระทั่งก่อนซื้อกองทุน เจ้าหน้าที่จะบอกรายละเอียดค่าใช้จ่ายให้ฟังเสมอ

2. ค่าใช้จ่ายที่เรียกว่า Total Expense Ratio หรือค่าใช้จ่ายทั้งหมดของกองทุนรวม ซึ่งส่วนใหญ่แล้วผู้ลงทุนคิดว่าไม่มี และจะไม่เห็นค่าใช้จ่ายส่วนนี้ เพราะจะเก็บหลังจากคุณกลายเป็นผู้ถือหน่วยลงทุน (ผู้ลงทุนได้ลงทุนไปแล้ว) นั่นคือถ้าเป็นผู้ถือหน่วยลงทุนถึงจะเสียค่าใช้จ่ายส่วนนี้ โดยค่าใช้จ่ายส่วนนี้ประกอบไปด้วย

- ค่าธรรมเนียมการจัดการ
- ค่าธรรมเนียมผู้ดูแลผลประโยชน์
- ค่าธรรมเนียมนายทะเบียน
- ค่าที่ปรึกษาการลงทุน
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าการตลาด ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการขาย จัดทำโปสเตอร์ โบรชัวร์ ออกบูธ จัดกิจกรรม

โดยค่าใช้จ่ายทั้งหมดนี้จะเก็บจากกองทุนรวม นั่นหมายความว่า เก็บจากผู้ถือหน่วยลงทุนทั้งสิ้น

คำถามก็คือ ค่าใช้จ่ายเหล่านี้ “มากน้อย” แค่ไหน แล้วทำไมผู้ลงทุนถึงต้องให้ความสนใจ โดยปกติแล้วค่าใช้จ่ายที่เก็บจากผู้ถือหน่วยลงทุนนั้น จะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับประเภทของกองทุนรวม หากเป็นกองทุนประเภทที่บริหารง่าย ๆ จะเก็บค่าใช้จ่าย “ต่ำ” เช่น กองทุนรวมตลาดเงินจะเก็บค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ถัดไปก็เป็นกองทุนรวมตราสารหนี้ ส่วนกองทุนประเภทที่มี

การบริหารยากขึ้นไปเรื่อยๆ ก็จะเก็บค่าใช้จ่ายสูงตามไปด้วย เช่น กองทุนรวมแบบผสม และยิ่งกองทุนรวมตราสารทุน และ กองทุนรวม FIF ยิ่งเก็บค่าใช้จ่ายสูง

โดยค่าใช้จ่ายเหล่านี้ บลจ.และนักลงทุนต่างประเทศให้ความสำคัญอย่างมาก เพราะมีบทวิจัยออกมาว่าปัจจัยที่สำคัญ ประการหนึ่งที่จะบ่งบอกผลตอบแทนของกองทุนรวม ก็คือ Total Expense Ratio ถึงขนาดมีบทวิจัยออกมาว่ากองทุนรวมไหนที่ เก็บค่าใช้จ่ายสูงๆ จะสร้างผลตอบแทนไม่ดี ส่วนกองทุนรวมไหนเก็บค่าใช้จ่ายต่ำจะสร้างผลตอบแทนได้ดี ซึ่งก็เป็นอะไรที่ ตรงไปตรงมา

ยกตัวอย่างเช่น กองทุนรวมหุ้นกองแรกเก็บ Total Expense Ratio 2% กองที่สองเก็บ 0.5% แน่นอนว่ากองทุนที่สอง มี แต้มต่อไปแล้ว 1.50% หมายความว่าหากบริหารกองทุนแล้วติดลบ 1.50% ยังได้เท่ากับกองทุนแรกที่บริหารแล้วได้ผลตอบแทน 0%

และอย่าลืมว่าเวลา บลจ.เก็บค่าใช้จ่ายนั้นไม่ว่ากองทุนรวมจะบริหารติดลบหรือได้กำไร ผู้ถือหน่วยต้องจ่ายค่าใช้จ่าย ตามที่ระบุเอาไว้เสมอ

ด้วยเหตุนี้เวลาผู้ลงทุนในต่างประเทศตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม ปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนสำคัญก็คือ Total Expense Ratio และส่วนใหญ่มักจะเลือกกองทุนกองไหนที่เก็บค่าใช้จ่ายต่ำควบคู่ไปกับการดูผลตอบแทนของกองทุน Total Expense Ratio ต้องดู เปรียบเทียบกับกองทุนประเภทเดียวกันว่าเป็นอย่างไร เพราะถึงจะเป็นกองทุนประเภทเดียวกันก็จะเก็บ Total Expense Ratio ต่างกัน

ดังนั้นก่อนตัดสินใจซื้อกองทุน ผมแนะนำให้ดูค่าใช้จ่ายประกอบกันกับผลตอบแทน

อีกเรื่องหนึ่งที่ผมอยากให้ผู้ลงทุนตั้งข้อสังเกตก่อนที่จะลงทุน นั่นคือ อัตราส่วนที่เรียกว่า Turnover Ratio ซึ่งเป็นปัจจัย หลักเพื่อดูว่ากองทุนรวมมีการบริหารพอร์ตลงทุนเป็นอย่างไร ถ้าหาก Turnover Ratio สูงๆ แสดงว่าผู้จัดการกองทุนมีการ ปรับเปลี่ยนพอร์ตลงทุนบ่อย ตรงกันข้ามหาก Turnover Ratio ต่ำๆ แสดงว่าไม่ค่อยมีการปรับเปลี่ยนพอร์ตลงทุน

โดยข้อมูล Turnover Ratio จะประกาศอยู่ในรายงานประจำปีแต่ละกองทุน แต่ข้อมูลนี้จะไม่มีการบังคับว่าทุกกองทุน จะต้องประกาศออกมา ดังนั้นจะประกาศก็ได้ หรือไม่ประกาศก็ได้ตามความสมัครใจ

ยกตัวอย่างกองทุนหุ้น หากกองทุนไหนที่มี Turnover Ratio สูงๆ ถ้ามองโลกในแง่ดี หมายความว่าผู้จัดการกองทุน ติดตามดูแลพอร์ตลงทุนของกองทุนรวมนั้นๆ อย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะช่วงตลาดการลงทุนมีความผันผวน สถานการณ์ไม่แน่นอน ผู้จัดการกองทุนก็ต้องเข้าไปดูแลพอร์ตไม่ให้เกิดความเสียหาย จึงมีการปรับพอร์ตลงทุนตลอดเวลา

ขณะที่ผู้จัดการกองทุนที่มีสไตล์การบริหารพอร์ตลงทุนแบบไม่ค่อยปรับพอร์ตลงทุน จะให้เหตุผลว่าการลงทุนกองทุน รวมนั้นเป็นการลงทุนระยะยาว และมีความมั่นใจต่อการลงทุนจึงไม่จำเป็นต้องปรับพอร์ตลงทุนบ่อยๆ แต่มีคำถามตามมาว่า แล้ว ในช่วงตลาดการลงทุนมีความผันผวน ไม่คิดที่จะปรับพอร์ตการลงทุนบ้างหรือ

ซึ่งข้อโต้แย้งดังกล่าว ยังคงมีอยู่ต่อไป เพราะสามารถมองได้ทั้งสองมุมและไม่มีใครถูก ใครผิด

ดังนั้น หากผู้ลงทุนกำลังมองหาแล้วอัตราความเหมาะสมของ Turnover Ratio อยู่ตรงไหน ผมแนะนำให้เปรียบเทียบ กองทุนรวมประเภทเดียวกันว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยแค่ไหน เพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน อย่างไรก็ตาม หากจะหาว่า Turnover Ratio ระดับไหนเหมาะสม ทุกวันนี้ในเมืองไทยยังไม่มีการจัดค่าความเหมาะสม แต่ถ้าเป็นในสหรัฐอเมริกา จะจัดค่า มาตราฐาน Turnover Ratio เอาไว้ที่ 100%

ดังนั้นหากกองทุนรวมไหนที่มี Turnover Ratio มากกว่า 100% แสดงว่ามีกลยุทธ์การลงทุนแบบ Active แต่ถ้ากองทุนรวม ไหนที่ประกาศ Turnover Ratio ต่ำกว่า 100% เข้าข่ายมีกลยุทธ์การลงทุนแบบถ้อยยาวๆ ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงพอร์ตลงทุนบ่อยมาก นัก

ในความจริงแล้วอัตรา Turnover Ratio ไม่ได้เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายที่ผู้ลงทุนจะต้องจ่ายให้กับ บลจ. แต่เป็นเครื่องบ่งชี้เรื่องค่าใช้จ่ายทางอ้อมของกองทุนรวม นั่นหมายความว่าสุดท้ายแล้วผู้ถือหน่วยก็ต้องเป็นผู้ควักเงินจ่ายนั่นเอง

เพราะกองทุนรวมไหนที่มี Turnover Ratio สูงๆ ย่อมหมายถึงการปรับเปลี่ยนพอร์ตลงทุนบ่อยๆ เช่น กองทุนรวมหุ้นที่มี Turnover Ratio สูงๆ หมายถึง ผู้จัดการกองทุนมีการซื้อๆ ขายๆ หุนบ่อยๆ ก็นำมาซึ่งต้องจ่ายค่าคอมมิชชั่นให้กับโบรกเกอร์ เหมือนกับผู้ลงทุนซื้อขายหุ้นที่ต้องจ่ายค่าคอมมิชชั่นให้กับโบรกเกอร์

ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนนี้ที่กองทุนรวมจ่ายเป็นค่าคอมมิชชั่นจะเก็บจากผู้ถือหน่วยลงทุนนั่นเอง โดยในรายงานประจำปีของกองทุนรวมจะแยกค่าใช้จ่ายส่วนนี้ออกมาจากค่าใช้จ่าย Total Expense Ratio โดยเขียนเอาไว้ว่า “ค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากกองทุนรวม ไม่รวมค่านายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์และค่าธรรมเนียมต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการซื้อขายหลักทรัพย์ แต่ได้รวมภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว”

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตและถือเป็นความโชคดีของการลงทุนกองทุนรวมในประเทศไทย นั่นคือ หากได้กำไร (Capital gain) จากการลงทุนกองทุนรวมจะไม่เสียภาษี ดังนั้นหากผู้จัดการกองทุนปรับเปลี่ยนพอร์ตลงทุนบ่อยๆ แล้วทำกำไรได้ ผู้ถือหน่วยก็รับกำไรไปเต็มๆ

ดังนั้น ถ้ากองทุนรวมไหนมี Turnover Ratio สูงๆ แต่สร้างผลตอบแทนให้กับผู้ถือหน่วยลงทุนได้อย่างน่าประทับใจก็ถือว่ามีการบริหารพอร์ตลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ จึงไม่มีข้อสรุปว่า Turnover Ratio ระดับไหนเหมาะสมที่สุด

หากพูดแบบนี้ ผมอยากให้ผู้ลงทุนเป็นฝ่ายตัดสินใจว่าก่อนลงทุนจะต้องศึกษาข้อมูลรอบด้านก่อน และถามตัวเองก่อนว่ารับได้กับสไตล์การบริหารพอร์ตลงทุนแบบไหน ที่สำคัญอยากให้ดูรายละเอียดของค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายรวมถึง Turnover Ratio เพราะถือเป็นข้อมูลที่สำคัญมากต่อผลประกอบการของกองทุนรวม

เพราะค่าใช้จ่ายที่ บลจ. หักจากกองทุนรวมนั้น ก็คือ หักจากมูลค่าสินทรัพย์สุทธิ หรือ NAV นั่นเอง